

FIONA VALPY

MAREA AMINTIRILOR

1938, Insula Ré

O tânără stătea pe dig, privind cum feribotul care urma să o transporte de partea cealaltă a insulei înainta anevoios dar sigur pe apele albastre.

Punând jos geanta de voiaj din piele bej, ea lăsa jacheta să-i alunece de pe umeri, eliberându-se din strânsura croielii elegante și lăsând căldura soarelui francez să-i mângâie pielea. Brațele ei erau albe după lunga iarnă nordică ce nu fusese urmată de o primăvară în acel an; se simțea ca un fluture care ieșea din crisalidă, descoperindu-și surprinsă aripile și desfăcându-le larg ca să absoarbă căldura, lumina și culoarea.

O briză – respirația umedă a vastului Ocean Atlantic care se întindea până în partea cealaltă a lumii, dincolo de insula joasă – îi ridică părul de culoarea mierii care îi cădea pe umeri, răcorindu-i gâtul și obrajii îmbujorați.

Fusese o călătorie lungă de la Edinburgh, plină de experiențe noi și incitante. Dacă n-ar fi fost așa de emoționată de perspectiva de a-și întâlni gazdele, ar fi simțit oboseala. Aproximarea inevitabilă a feribotului îi aducea aceea corvoadă tot mai aproape. În vagonul de dormit în care călătorise până la Londra, mama ei, care – în ciuda protestelor Ellei că, la vârsta de șaptesprezece ani, se poate

descurca foarte bine și singură – o însoțise până la vapor, dormise un somn adânc și liniștit în cușeta alăturată. Respirația ei ușoară și regulată se contopea cu hurelul roților pe șine și cu vuietul altor trenuri care treceau în noapte.

Dar Ella, care era obișnuită cu liniștea dormitorului ei din suburbiile pline de verdeață din South Edinburgh, nu închisese un ochi. Nu că i-ar fi păsat de asta. Era atât de entuziasmată, încât nu se putea gândi decât la călătoria pe care avea să o facă, iar vara pe care urma să o petreacă în străinătate se profila la orizont ca o promisiune. Așa că stătuse culcată, legănându-se în patul îngust cu așternuturi rigide din bumbac apretat și cu pătura gri de lână pe care inițialele LNER erau cusute cu ață roșie, repetând în gând expresii franțuzești. Cu toate că fusese premianta clasei, fiind apreciată de Mademoiselle Murray, Ella suspecta că pronunția profesoarei ei de franceză avea un accent puternic preluat din suburbiile Morningside. Limba franceză suna cu totul altfel pe discurile de gramofon pe care mama ei le punea, zâmbind visătoare în timp ce îl asculta pe Maurice Renaud cântând și își amintea de vremea când locuise la Paris, în tinerețe, și-l văzuse în concert.

– Știi, Ella, dacă vrei să vorbești o limbă străină, e vital să petreci un timp în țara respectivă, spusese ea. Nu mai vorbesc cât de important este să vizitezi o țară pentru a-i înțelege cu adevărat cultura.

Și astfel, Crăciunul trecut, mama ei îi scrisese vechii ei prietene Marianne Martet, întrebând-o dacă ar fi posibil ca Ella să-i facă o vizită de o săptămână sau două.

– Mi-a răspuns că poți veni nu doar pentru două săptămâni, ci că te invită să petreci toată vara împreună cu

ei la casa lor de vacanță de pe insula Ré! Șase săptămâni cu gemenii! Imaginează-ți, vei vorbi franceza ca o nativă.

În sinea ei, Ella era un pic dezamăgită. Se gândise cu atâta nerăbdare la promisiunea rafinementului și eleganței pe care o oferea Parisul, după ce răsfoise exemplarul revistei *Picture Post* care prezenta Expoziția Universală, pe care orașul o găzduise anul trecut. Nici măcar nu auzise vreodată de insula aceea. Uitându-se în Atlasul lumii, află că era unul dintre peticele de pământ microscopice care arătau de parcă fuseseră desprinse cu dalta din coasta franceză a Atlanticului și presărate apoi în mare. Dar totuși o aventură rămânea o aventură, mai ales pentru o fată care nu mersese mai departe de Fife¹ până atunci.

Pregătirea a durat săptămâni întregi: vizite la magazinele Jenner pentru alcătuirea unei garderobe de vară care includea trei costume de baie, un set nou de lenjerie intimă și câteva rochii de bumbac ușoare, toate mai frumoase decât orice avusese până atunci.

– Va trebui să te acoperi bine, cu tenul tău deschis la culoare, se agitase mama ei. Și nu uita să porți tot timpul pălăria de soare, altfel o să-ți apară pistrui și o să regreti!

Tatăl ei îi făcuse cadou mica geantă de voiaj cu o zi înainte de plecare.

– Mi s-a spus că orice fată care călătorește în străinătate are nevoie de o geantă ca asta, i-a spus el zâmbind.

Cheia, pe care acum o purta pe o panglică la gât, deschidea încuietoarea de alamă pentru a scoate la iveală un interior de mătase de culoarea roșu-vișiniu-închis, în care se aflau câteva sticle și recipiente cu capace argintii

¹Una dintre cele 32 de subdiviziuni ale Scoției. (n.tr.)

și un set de pensule cu o mică oglindă ovală, fiecare dintre ele fixate cu bretele subțiri din piele. Nu aveau loc decât obiectele de noapte și cele câteva schimburi de care avea nevoie pentru călătorie. Toate celelalte lucruri fuseseră împăturite cu grijă, învelite în hârtie de ambalaj și puse în valiza cea mare.

Feribotul încetini pe măsură ce se apropie de dig și în port se iscă dintr-odată agitație. Un marinar îi cără valiza pe navă, aruncându-i o privire admirativă peste umăr în timp ce ea ridică geanta mică de voiaj și îl urmă la bord. Un bărbat cu beretă așeză un coș cu găini care cotcodăceau la umbră, lângă timonă, și-i zâmbi Ellei când aceasta se așeză pe banca din scânduri tari de lemn de pe margine. Apoi, fără vreun chiot sau vreun semn de la revedere fluturat cu mâna, ridicară pânzele și feribotul își începu călătoria spre spre insulă, întorcându-se repede ca să profite la maxim de curent. Ella se ridică și se așeză lângă proră, privind în zare către destinația ei, o pată albă de uscat care era înconjurată de valuri. „Pe timp de furtună probabil că e aproape înghițită de ape”, își imaginează Ella. Ascultând de sfaturile mamei sale, fixă strâns cu mâna pălăria de paie care-i ferea fața de soare, căci briza se întetise la suprafața apei și amenința să i-o smulgă de pe cap și să o trimită în valuri. Își linse buzele ca să le umezească și simți gust sărat.

Cerul era de un albastru amețitor deasupra ei – foarte diferit de cenușiul cu care era obișnuită în Edinburgh – și întoarse capul pentru a urmări traiectoria unui pescăruș care se avânta în văzduh.

Ușor înclinată ca să urmărească arcul închipuit de zborul păsării, Ella privi în urmă dincolo de valurile

înspumate lăsate de feribot, către țărmul care se îndepărta. Pentru o clipă avu senzația înfricoșătoare că a ajuns la capătul pământului, că gările aglomerate în care oprise de-a lungul călătoriei sale – Edinburgh, Londra, Paris – poate că încă mai existau undeva într-un alt univers, dar că acum ea lăsase în urmă lumea aceea.

Feribotul înainta, iar nisipurile albe ale insulei Ré se apropiau tot mai mult, aducându-i Ellei aminte de picturile lui Turner¹ pe care le studiasse la cursurile de artă. În lumina apusului de vară, marea licărea în nuanțe schimbătoare de lapis și turcoaz, iar insula părea că e turnată în aur alb pe sub deșișul verde format de ramurile de pin. Trăgând adânc în piept aerul sărat, Ella își dori dintr-odată ca traversarea să dureze o veșnicie, își dori să-și trăiască viața într-o stare de suspendare, zburând liberă ca păsările care se avântau pe cerul de deasupra ei.

Dar apoi, mult prea devreme, feribotul ancoră pe digul pentru pasageri la capătul unui port unde brațul deșirat al unei macarale muta încărcătura pe un vas mai mare, pe fundalul strigătelor bărbaților și ale păsărilor de mare.

Pasagerii feribotului înaintau buluc, adunându-și bagajele și coletele. Omul cu bereta puse coșul cu găini pe o bicicletă și rulă pe rampa scurtă, ajungând în siguranță pe uscat.

Ella își ridică gențile și înaintă un pic dezechilibrată, coborând de pe vas. Marianne Martet le scrisese că vor fi acolo pentru a o întâmpina, dar Ella nu avea nici cea mai

¹ Joseph Mallord William Turner a fost un pictor și gravor britanic peisagist, reprezentant al romantismului. Specializat în peisaje și scene marine, era considerat de impresioniștii francezi unul dintre principalele modele artistice.

vagă idee despre cum arătau. Mama ei i-o descrisese pe vechea prietenă ca fiind foarte frumoasă și plină de viață, cu ochi mari și păr negru cărlionțat. La rândul său, în scrisorile ei, Marianne vorbise despre gemeni – Caroline și Christopher – că aveau optsprezece ani și că abia așteptau să li se alătore o prietenă pe timpul verii, mai ales cineva care era de o vârstă atât de apropiată.

Când mulțimea se risipi și mașinile care se îndepărtau de feribot porniră pe drumul prăfuit, Ella observă căruța trasă de un măgăruș staționată la capătul îndepărtat al digului. Doi tineri stăteau în căruță ca să poată vedea pe deasupra mulțimii, făcând semne cu mâinile în direcția ei. Erau o fată cu o cascadă de păr roșcat și un băiat al cărui breton îi cădea peste ochii negri. Lumina îi contura chipul, pomeții înalți care scoteau în evidență frumusețea trăsăturilor. Cei doi erau de o frumusețe atât de naturală care o făcu să simtă o prietenie spontană față de ei, fără să țină cont de temerile pe care le avusese la gândul de a petrece vara alături de niște străini. Fata purta un tricou cu mâneci scurte și bermude care-i lăsau pulpele dezgolite, iar băiatul un halat de bumbac, de genul celor pe care le purtau pescarii, peste niște pantaloni largi. Dintr-odată se simți nefiresc, mult prea dichisită în jacheta ei bine croită și în rochie.

Cristophe și Caroline săriră din căruță și veniră spre ea să o salute. Ella întinse mâna pentru a o strânge pe a Carolinei și roși când aceasta se aplecă pe sub pălărie ca să o sărute pe ambii obraji. Agitată, cu pălăria pe-o parte, se întoarse spre Cristophe și ezită, neștiind care ar fi eticheta în cazul lui. Se înroși și mai tare atunci când și el o sărută pe ambii obraji. Ca să-și ascundă stânjenala, Ella

și fixă și mai bine pălăria pe cap, fiind recunoscătoare pentru borurile ei largi.

– Eleanor Lennox. Bine ai venit!

Ochii lui Cristophe scânteiau de bucurie când se aplecă să-i ridice geanta cea mare.

– Te rog, spune-mi Ella, toată lumea îmi spune așa, numai dacă nu cumva am dat de necaz.

Se simțea ușurată pentru că îi înțelegea franceza și, deși ezitase inițial, fusese în stare să-și găsească cuvintele pentru a-i răspunde.

– Nu prea îmi vine să cred că o fată ca tine ar putea să dea de necaz vreodată, râse el. Ești prea elegantă și aranjată ca să-ți se întâmple așa ceva! Oh la la, și e limpede că geanta asta e plină cu și mai multe astfel de *costume*. E o încărcătură mult prea grea de cărat pentru biata Anais. Va trebui să mergem pe lângă căruță.

– Te rog, nu-l asculta, vrea doar să te necăjească.

Caroline o luă pe Ella de mână.

– Rochia ta e frumoasă, la fel și geanta de voiaj. Trebuie să ne scuzi, noi suntem întotdeauna foarte relaxați când ne aflăm pe insulă. E o schimbare atât de plăcută față de viața de la Paris. Pur și simplu uităm cum arată oamenii civilizați!

– A, da, dar ce e civilizația de fapt?

Cristophe făcu o pauză, punând jos geanta grea, în praful din urma căruței trase de măgăruș.

– Eu susțin că felul nostru de a trăi când ne aflăm pe insula Ré reflectă viața așa cum ar trebui să fie de fapt, în timp ce afectarea și prefăcătoria de la Paris reprezintă adevărata impostură. Sunt o mulțime de oameni din orașul acela despre care se poate spune că sunt orice, numai

civilizați nu. Cât despre lumea largă, continuă el înfierbântându-se, cu ochii scânteind dintr-odată, avem fasciști din Spania care-șiucid propriii lor frați, apoi nemții care nu țin cont de promisiunile făcute la Versailles și se înarmează din nou și anexează Austria. Sunt hotărâți să-și extindă imperiul – cine știe cu ce scop? –, dar cu siguranță nu e unul nevinovat. Refugiații inundă Parisul, propriile noastre rude au fost deportate de teama persecuției. Toată Europa fierbe! Cum poți să spui despre toate acestea că sunt „civilizate“?

De sub borurile pălăriei, Ella îi privea chipul atrăgător, care, pe măsură ce vorbea, se anima și mai mult de pasiune tinerească. Gesticula cu mâinile lui puternice, bronzate, accentuându-și astfel punctul de vedere.

– Haide, Cristophe, spuse Caroline cu blândețe, punându-și degetele delicate și la fel de bronzate pe brațul lui, acum nu e momentul pentru un discurs politic. Eleanor trebuie să fie obosită după lunga călătorie, iar mama ne așteaptă acasă.

Oftând resemnat, Cristophe se aplecă să ridice din nou geanta cu oarecare efort, o aruncă în spatele micii căruțe cu o zdruncinătură care o făcu pe măgărița de culoare cafenie să ridice privirea din locul de pe marginea drumului unde rugea iarbă și să-i privească cu ochii ei negri care exprimau o nedumerire visătoare.

– Anais, fă cunoștință cu Eleanor Lennox și geanta ei enormă, anunță Cristophe cu un gest teatral și apoi se duse să mângâie urechile și botul măgăriței, luând cu blândețe hamurile în mână pentru a o conduce în cerc astfel încât să învârtă căruța spre direcția în care se afla casa lor.

– Bună, Anais. Ești frumoasă.

– Urcați, domnișoară Eleanor Lennox. Caleașca dumneavoastră vă așteaptă.

Ochii lui Cristophe erau jucăuși, dezmințind rigiditatea invitației.

– Te rog, ți-am mai spus, numele meu e Ella. Și cred că prefer să merg pe jos, de fapt. Am stat atât de mult în trenuri, încât simt nevoia să-mi mișc picioarele.

În sinea ei, Ella era îngrijorată că geanta ei chiar *era* prea grea, dar nu avea de gând să-i dea satisfacție acestui băiat francez zeflemitor, dându-i de veste că ironiile lui își atinseseră ținta.

Pentru că făcuse față glumelor lui, el o privea acum cu ceea ce părea a fi o expresie admirativă. Ella era conștientă de privirea lui care-i cerceta linia grațioasă a taliei și a brațului cu care-și ținea ferm pălăria pe cap, sfidând briza răutăcioasă a mării și fixându-l în același timp cu privirea limpede a ochilor ei verzi, neavând de unde să știe că degetele lui râvneau după un creion și o foaie de hârtie pe care să captureze formele ei fluide și felul în care vântul îi răscolea șuvițele de păr. Dintr-odată, expresia feței lui deveni serioasă și dădu din cap aprobator.

– Bine, atunci Ella rămâne. Iar Anais îți e recunoscătoare pentru grija pe care i-o porți.

După ce părăsiră portul, drumul pe care o apucară nu era altceva decât o potecă de pământ, o uliță prăfuită în care roțile căruțelor lăsaseră urme pe covorul de iarbă care ținea laolaltă nisipurile mișcătoare de dedesubt. Pe Ella o băteau pantofii de piele și începu să se simtă obosită din cauza nisipului care-i intra în ei în timp ce mergea, jenând-o. Privi cu invidie la încălțăminte din pânză

purtată de Caroline și Cristophe, a cărei talpă de iută lăsa urme discrete în țărână comparativ cu urmele adânci impriimate de tocurile ei înalte. Alegerea garderobei adecvate pentru acest voiaj estival păruse o chestiune atât de importantă acolo, în lumea cealaltă. Mama ei fusese de aceeași părere, din moment ce fusese de acord că pantofii cu toc mic – care în mod normal nu erau văzuți cu ochi buni în familia lor prezbiteriană – arătau îndeajuns de *șic* ca să fie purtați în Franța. Dar, la numai câteva minute de la sosire, Ella își dădea seama că această garderobă „adecvată” era cu totul nepotrivită pentru insula Ré.

Toți trei mergeau pe lângă căruța trasă de măgăriță, urmând drumul care se contura în linie dreaptă, fără hârtoape, pe terenul jos, neted. În lumina înserării, atenuată acum, nalbele roșii înalte străluceau incandescente pe fundalul alb al caselor cu acoperiș de stuf ale pescarilor, presărate pe ici, pe colo în calea lor. Culoarele florilor – roz de zmeură, galben ca lămâia, violet închis de prună, oranjul deschis al casei – păreau extrem de vii, de parcă lumina de aici avea o claritate care lipsea celei de pe continent. Ella lăsa în jos borul pălăriei astfel încât să-i acopere ochii, orbită de soarele care apunea în fața lor, care, chiar și la ora asta târzie, scâldea încă insula într-o căldură mult mai puternică decât cea mai suportabilă zi de vară pe care ea o experimentase în Scoția. Corpul ei părea că se dilată, întocmai ca un răsad care încolțește într-o seră, ca efect al acestui exces de lumină și căldură. Și din nou se simți încorsetată de rochia și de jacheta ei, de pantofii de piele rigizi, de pălăria și de mănușile ei.

Ajunseră în orașelul Sainte Marie de Ré și Ella începu să se întrebe cât mai aveau de mers. O bășică începuse

să o doară la călcâi și ea regretă că refuzase propunerea de a merge în căruță. Într-un final, fără să fie mânăta de nimeni, măgărița viră într-o uliță și mai strâmtă, aproape ascunsă între două colibe văruiute în alb.

– Ce plante sunt acestea? întrebă Ella, arătând către vegetația luxuriantă care se alinia în rânduri perfecte de-o parte și de alta a drumului.

– E viță-de-vie, răspunse Cristophe. Vezi, ciorchinii de struguri abia încep să se formeze.

– Nu știam că strugurii cresc atât de aproape de mare. Cristophe o aprobă cu o înclinare a capului.

– Cele mai bune podgorii din lume se găsesc pe coasta mării. Briza mării e la fel de favorabilă pentru bunăstarea strugurilor ca și pentru a oamenilor.

În fața lor, dincolo de smocurile răzlețe de iarbă de mare care acopereau dunele joase, oceanul apărea brusc din nou, multiplicând lumina razelor lungi de soare care presărau scânteieri de diamant peste milioanele de valuri mici. Pe partea dreaptă se afla o casă frumoasă cu două etaje, un pic mai mare decât majoritatea colibelor pe lângă care trecuseră, zugrăvită în același alb ametițor, dar cu obloanele văruiute într-un albastru-deschis ca al ceții de mare, înrămând ferestrele înalte care păreau suflate cu aur în lumina apusului de soare.

Deschizând poarta din zidul scund care înconjura grădina plină de flori a casei, Cristophe o mână pe Anais pe ușa din față care, la fel ca ferestrele, rămânea deschisă, permițând brizei oceanului să sufle înăuntru și să ridice ușor marginile perdelelor albe de muselină pe care Ella le întrezări printr-o ușă deschisă.